

Özelleştirme Denilen Soygun

Erinç Yeldan, 8 Haziran 2005

Elektronik posta adresime geçen hafta *A. Aydos* imzasıyla “Bir Erdemir Masalı” başlıklı bir rapor ulaştı. Bir Erdemir emeklisi olduğunu açıklayan sayın *Aydos* kısa, ancak çarpıcı çalışmasında, Erdemir işletmesinin sadece 2004 yılında 3.2 milyar dolar satış geliri ve 463 milyar dolar net kar elde ettiğini; ve kendisine bağlı dokuz yan kuruluşla birlikte 15 bin çalışanı olduğunu belirtiyor. *Aydos*, Erdemir’de kamunun elinde bulunan toplam %49.93’lük hissesinin bir oldu bittiye getirilerek blok satış yöntemiyle tek bir alıcıya (AB konusundaki destek sözüne güvenerek, tercihen Fransız-İspanyol şirketi *Arcelor*’a) sadece 2-2.5 senelik toplam net karına ancak ulaşan bir bedel ile pazarlanıyor olmasına haklı olarak isyan ediyor ve bu satışın ekonomik-sosyal-siyasi hiçbir gerekçeye sığdırılmayacağını vurguluyor.

Geçen hafta özelleştirme gündemindeki bir diğer gelişme ise Danıştay 13. Dairesi’nin Tüpraş’ın özelleştirilmesine ilişkin kararı idi. *Petrol-İş Sendikası* Tüpraş’ın mevcut %65.76 oranındaki kamu hisselerinin blok olarak satışının hukuk dışı olduğunu öne sürerek Ankara 10. İdare Mahkemesi’nde dava açmış ve yürütmenin durdurulmasını sağlamış idi. Danıştay, 23 Mayıs tarihli kararı ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’nın temyiz gerekçesini haksız bularak yürütmeyi durdurma kararının iptalini uygun bulmadığını açıkladı. Söz konusu dava, yolsuzluklar ve hukuksuzluklar ile dolu Tüpraş özelleştirme “programı” üzerine Petrol-İş’in açmış olduğu sekizinci dava idi.

Tüpraş ve Erdemir, Türk sanayinin iki öncü kuruluşu olarak, uluslararası tekellerin ve onunla çıkar birliği içinde bulunan yerli burjuvazinin iştahını kabartmaktadır. Tüpraş’ın 2004 yılı satış geliri 16.1 milyar dolara, net karı ise 491 milyon dolara ulaşmaktadır. Tüpraş tek başına yıllık vergi gelirinin %20’sini karşılamakta ve Türkiye’de yaratılan toplam katma değer tek başına yüzde 3.3’ünü üretmektedir.

Erdemir ve Tüpraş’ın toplam satış bedellerinin yaklaşık 3.5-4 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir. Oysa, Türkiye kamu sektörü sadece 2004 yılında 45 milyar dolara yakın iç borç faiz ödemesi gerçekleştirmiş; 2005 yılı bütçesine de 40 milyar dolarlık faiz ödeneği koymuştur. Dolayısıyla kamu borç servisinin yükü, Erdemir ve Tüpraş’ın satışından beklenen özelleştirme geliri yanında karşılaştırma götürmeyecek düzeydedir. Bunun ötesinde söz konusu özelleştirme gelirleri, özelleştirme işlemleri boyunca satın alınan danışmanlık hizmetleri, reklam ve duyuru giderleri gibi bir dizi masraf düşüldüğünde daha da güdükleşecek ve net düzeyi anlamını yitirecektir. Bu gerçeklere karşın, Türkiye borç yükünü hafifletmek gerekçesiyle en değerli kamusal varlıklarını yerli ve uluslararası sermayeye yok pahasına pazarlamaya koşullandırılmaktadır.

Nitekim, örneğin IMF’ye sunulan 26 Nisan tarihli *Niyet Mektubu*’nun 33. maddesi Tüpraş, Petkim, Erdemir ve Türk Telekom’un yıl içinde özelleştirileceğini taahhüt

etmekte ve yıl sonu özelleştirme gelirlerinin asgari 1.5 milyar dolar olacağını “gösterge niteliğinde hedef” olarak duyurmaktadır.

Sermaye kesiminin sözcüleri IMF'nin aslında “*Türkiye tarafından* davet edildiğini” ve “Türkiye'nin uluslararası rekabet gücünü arttıracak ve borçlarını hafifletecek” reformları uygulayabilmek için “yardımcı” olduğunu savlamaktadır. Gerçekten öyle midir? Lütfen ekonomik verilerin ve siyasi gerçeklerin ışığında ciddi olarak düşünelim. Söz konusu olan Türkiye'nin sanayileşmesi ve geleceğidir.